Bu özel sayı İzmir Belediye İşçilerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

ÖZEL SAYI: 14
24 EYLÜL 1991
FİYATI 300TL. (KDV DAHİL)

İŞÇİLERİN SESİ

Zonguldak işçisinin fiili direnişini destekleyen Yüksel Çakmur, kendi işçisini sokağa attı

İzmir'de işçi kıyımı

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde örgütlü üç sendika şubesinin tüm yöneticileri ve yasal güvence altındaki tüm temsilcileri dahil 405 işçi 17. maddeyle işten atıldı. İZULAŞ'ta Belediye-İş'e üye olan işçiler zorla ve tehditle sendikadan istifa ettirildi, istifa etmeyen üç işçinin işine son verildi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde 10 gün süren direniş sırasında kendi öz güçlerini ve örgütlülüklerini yeterince hissettiremeyen belediye işçisi bugün 17. maddeyi işlevsiz kılmak, sendikal örgütlülüğe ve işten atılan arkadaşlarına sahip çıkmak gibi ciddi görevlerle karşı karşıya.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan 8 bin işçinin maaşlarının ödenmemesi üzerine yaptıkları 10 günlük iş bırakma eylemi sonrasında toplu işten atmalar gündeme geldi. Büyükşehir Belediye Başkanı Yüksel Çakmur, önce direnişteki işçilerin çalışmama durumunu mahkemeye tespit ettirerek 17. madde zeminini yarattı. Sonra da Belediye bünyesinde örgütlü üç sendika şubesinin tüm yöneticileri ve yasal güvence altındaki tüm temsilcilerinin de içinde bulunduğu 405 işçi 17. madde ile işten atıldı. İZULAŞ'ta Belediye-İş'e üye olan işçiler zorla ve tehditle istifa ettirildi, istifa etmeyenler işten atıldı.

Yukarıdaki cümleler 12 Eylül cuntacılarının uygulamalarından alıntı değil. "Sosyal demokrat" belediye başkanı Yüksel Çakmur'un hak alma mücadelesi veren, direnen işçilere bir yaptırımıydı. Maaş ve sosyal haklarını isteyen işçilere 12 Eylülcülerin ve onlara hamilik yapan egemen sınıfların 17. madde silahının kullanılmasıydı. Bu tebligat son altı ayda 500.000 işçiyi açlığa sefalete iten MESS'in sesiydi. Bu anlayış ensesine vurulup ağzından lokması alınacak bir işçi sınıfı ve karşılarında ceket düğmeleyip el ovuşturan sendikacı ti-

İzmir Büyükşehir Belediyesi İşçileri, maaşlarını alamadıkları için on gün iş bıraktılar.. Bu süre içinde zaman zaman Büyükşehir Belediyesi önünde protesto gösterileri yaptılar.

Belediyelerde özelleştirmenin sonucu: ŞİRKETLEŞME

ANAP'lı belediye başkanı zamanında, TANSA'nın özelleştirilerek TANSAŞ olması, İzmir belediyesinin ilk özelleştirme operasyonuydu. Bugün ise, TANSAŞ Şirketler Grubu holding haline dönüştürülmüş durumda.

26 Mart seçim vaadlerinde özelleştirmelere karşı olduklarını ve özelleştirmeleri durduracaklarını söyleyen SHP'liler kendi belediye yönetimleri döneminde, zarar ediyor gerekçesi ile ESHOT'u özelleştirmeye giriştiler ve bunun için ilk olarak Yeşilyurt atölyesi ve 60 otobüs verilerek İZULAŞ oluşturuldu. İşçilerin "Çakmur ESHOT'dan elini çek" biçimindeki tepkilerini geri bir adım olarak değerlendiren Belediye Başkanı Yüksel Çakmur, kısa bir süre önce Buca atölyesi ve otobüslerini de İZULAŞ'a kiraladı. Sırada Bornova ve "Karşıyaka atölyeleri var. Sonuçta, ESHOT'un tümüyle İZULAŞ bünyesine aktarılarak "daha karlı" hale getirileceği savunuluyor.

ANAP'ın uygulamaya başladığı özelleştirme politikaları belediyelerde de çok kolay bir uygulama alanı buldu. Yöre halkının oylarıyla belirlenen ve esas işlevi halka çeşitli hizmetler vermek olan belediyelerin, "ekonomik sorunlardan çıkış" olarak göstermeye çalıştıkları özelleştirme **uygulamaları, yerel iktidarları, iktidarın ekonomik programını hayata geçirmede birer araç olma konumuna getirmektedir.** Yerel yönetimlerde ister ANAP isterse de SHP olsun sonuç değişmemekte, yerel yönetimlerin politikaları iktidar politikalarına eklemlenmektedir. Daha somut bir ifade ile, halkın ulaşım, temizlik, su gibi ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere örgütlendirilmiş olan belediyelerin esas amacı, " halka en iyi biçimde hizmet"ten çıkarak, "bu hizmetlerden daha fazla kar elde etmek" haline gelmektedir. Bu hizmetlerin, peş peşe kurulan şirketlere "havale edilmesi", bir yandan belediyelerin asli sorumluluklarını üzerlerinden atmaları anlamına gelirken, öte yandan sözkonusu şirketlerin kasalarının dolmasına hizmet etmektedir.

Yerel yönetimlerin bu tür şirketlerden oluşan bir hizmet(!) merkezi haline gelmesi ise, belediyelerin özüne aykırıdır. Bu sürecin devam etmesi halinde, belediyelerdeki işleyiş öylesine bir keşmekeş içine girecek ki, kurulan çeşitli çıkar ilişkileri yüzünden belediyede hangi partinin hakimiyetinin olduğu bile önemsizleşecek. Halk, yerel seçimlerde oy vereceği partiyi değil şirketi seçmek durumunda bırakılacak.

(Devamı Arkada)

pi görmek isteyenlerin özlemiydi.

İZMİR BELEDİYESİ'NDE İŞTEN ATILMALAR SÜRPRİZ DEĞİLDİ

Yüksel Çakmur ve "akıl hocalarının" özelleştirmeye yönelik kademeli uygulamalarının, "para kazanan belediye başarılıdır" mantığının, bugün geldiği nokta ibret vericidir.

Son eylemde de görüldüğü gibi, üretimi durduran, geçmişte eylemliliklerle kazandığı haklarını almak için iş bırakan ESHOT işçisinin karşısına İZULAŞ ve değnekçiliğini "resmi ve sivil" görevlilerin yaptığı özel korsan araçlar çıkartıldı. Devletin güçleri politik davranarak zaman zaman göz yumdu, zaman zaman karşı çıktı. Artık ESHOT işçisine eylemin etkisizliği gösterilmişti. Olası bir tehlike görüldüğünden İZULAŞ çalışanının sendika üyeliği yoğun baskı ile son buldu. Toplu işçi kıyımına karşı geliştirilebilecek eylemlerin önüne işçi önderlerini de işten atarak engel olunmaya çalışıldı. Bu yolla başta ESHOT olmak üzere İZSU ve yeni sözleşme görüşmelerine başlayacak TANSAŞ'ın, sendikasızlaştırılan İZULAŞ işçisinin burnu sürtülmek istendi.

Sendikacılar daha önceleri parti içi ilişkilerle geçici çözümlere ulaşan ama kökten çözüm bekleyen ücretlerin geç ödenmesi, ödeme takvimi sunulmaması olayını, Çakmur'u köşeye sıkıştırarak etkisiz kılmayı hedeflediler. İzmir halkıyla günün her saati iç içe olan ESHOT, TANSAŞ, İZSU ve temizlik işçilerinin kamuoyu oluşturabilecek büyük silahını (her türlü basın yayın organından çok daha etkilidir) yerinde kullanma cesaretini gösteremediler. Yoğun taşıma talebinin olacağı İzmir Enternasyonal Fuarı açılış günü seçme, Erdal İnönü'nün Fuar açış konuşması sırasında baskı unsuru olma, yetkililerin erken seçim öncesi partiyi yıpratmak istemeyecekleri gibi beklentiler işe yaramadı.

Aylarca önce işaretleri verilen büyük işçi kıyımına karşı kendi üyesi işçilere yönelik hazırlık çalışması yapmayan sendika, işçiler dışındaki güçleri harekete geçirip 'zafer' kazanma beklentisine girdi.

Haziran ayında çıkardığımız 26. sayıda,gelişmelerin bu yönde olacağını yazmıştık: "*...İşçi kıyımlarının ve tehditlerinin altında yatan ESHOT'un özelleştirilmesi politikalarıdır. ... Başkan Yüksel Çakmur, işyerlerini bizzat dolaşarak işçilerle toplantılar düzenledi. Sendika yönetimi ile işçinin arasını açmaya çalıştı. Sendika baş temsilcileri ve siyasi hükümlü statüsünde çalışanların siyasi emelleri için işçileri kışkırttıklarını söyleyerek bu kişilerin cezasız kalmayacaklarını belirtti...*

Şimdi ESHOT işçileri toplantılarla altyapısının hazırlandığı düşünülen 'işverenin' tensikat (toplu işten çıkarma) uygulamasını bekliyorlar.

ESHOT'ta ise zarar ediyoruz gerekçesi ile bir liste hazırlandığı ve bu sayının 150 civarında olduğu söylenmektedir. Önümüzdeki günlerde işçi ve işveren karşı karşıya gelerek belediyede sıcak günlerin yaşanacağı kesin görünüyor" (sayfa 11, İZMİR BELEDİYESİ VE ESHOT yazısından).

Şimdi, işlerine son verilen işçiler, sendikada açlık grevi yaparak, okula gönderemedikleri çocuklarını işverene göndererek seslerini duyurmaya çalışıyorlar.. Ancak belediye işçilerinin kendilerini sendika binasına hapsederek seslerini duyurmaları mümkün değil. Direniş süresinde de eylemlerinin haklılığını anlatmadaki yetersizlikleri, kendi güçlerine yeterince güvenmemeleri direnişi gölgeleyen unsurlar oldu. Belediye işçisi bu handikapı aşmak zorunda. Bugün yalnızca kamuoyu desteğini sağlamak değil, sendikal örgütlülüklerine, işten atılan arkadaşlarına sahip çıkmak ve 17 maddeyi işlevsiz kılmak gibi ciddi görevlerle karşı karşıya.

İşçiler işverenin tehditlerine boyun eğmeyip, eylemin haklılığını ve meşruluğunu halka anlatarak, otobüste, yolda, işyerlerinde bu olayın konuşulmasını sağlayarak, aksayan hizmetlerle mağdur olan halka mağduriyetlerinin asıl sorumlusunun

işveren olduğunu göstererek direnişlerine sahip çıkmalıdırlar. Haklı eylemlerini sonuna kadar savunmalıdırlar.

Eğer bugün yüzlerce işçi tazminatsız işten atılabiliyorsa, ilk 10'lar 20'ler atıldığında ses çıkarılmadığı içindir. Belediye işçisi 405 arkadaşına sahip çıkarak, yarın binlerin işten atılmasına ve 17 maddenin bir giyotin gibi işlemesine engel olmalıdır.

Belediyelerde özelleştirmenin sonucu: Şirketleşme

(Baştarafı ön sayfada)

Bu uygulamaların belediye işçileri açısından doğurduğu en önemli sonuç ise, bölünmek, sendikasızlaştırılmak ya da işten atılmaktır. İzmir belediyesinde çalışan işçilerin çoğunluğu yerel seçimlerde Çakmur'a-SHP'ye oy vermiş insanlardır. Verdikleri oyların yanıtını en son olarak 405 işçinin işten çıkarılmasıyla aldılar. Ancak, bu durum yalnızca bir sonuçtur. Bu sonuca gelinceye dek SHP'ye duyulan yakınlıktan dolayı, belediye yönetiminden beklentilerin hakim olduğu bir süreç yaşandı. Elbette ki insanlar oy verdikleri yönetime güvenmek eğilimindedirler. Ancak, belediye işçilerinin mutlaka görmesi gereken önemli bir nokta var: kendi örgütlülüğüne ve bu örgütlülüğün bugünkü somut biçimlenişi olan sendikaya sahip çıkmadıkça, ülke düzeyinde süregelen uygulamaların bir ucu sonuçta kendilerine dayanacaktır.

Belediye işçileri ve Sendika

İşten çıkarılan işçilerin Belediye-İş binasında sürdürdükleri açlık grevi ile, haklı zeminde süren bir kavganın dört duvar arasına sıkıştırılması yanlışlığına düşülmektedir. Bugün, Belediye işçisinin açlık grevi dışında yapabileceği çok şeyler vardır. Herşeyden evvel, bu süreç şunu göstermiştir ki, gelişen saldırılar doğrudan sendikayı da hedeflemektedir. Ne varki, Belediye-İş'in İzmir şubesi gelişen olayları büyük ölçüde aile içi kavga olarak gördüler. Şimdiye dek tek tek birimlerdeki tepkilerin topyekün örgütlenmesiyle, sağırlar diyaloğuna dönüşen 'kavganın' biteceğini umdular. SHP Genel Başkanından medet beklediler. İnönü, böyle bir diyaloğu sağlayamayınca, fuarın açılış günü yapılması planlanan "Çakmur'u halka şikayet eylemi", programı ve süresi belli olmayan ve halk güçlerinin desteğinden yoksun bir direnişe dönüştü. Sonuçta, Çakmur halka şikayet edilemedi.

Bu arada, demokrat kamuoyunun ve diğer belediye işçilerinin desteğini almak, yoğun kitle desteği sağlamak gibi çalışmalar savsaklandı. Bu eksiklik, işçilere de hakim oldu. Oysa apaçık ortada olan bir gerçek var: saldırı, partililere-partisizlere, sendikalılara-sendikasızlara, sendika temsilcilerine-sendika yöneticilerine değil, işçi sınıfınadır. Özellikle "ben Çakmur'a oy verdim, partinin üyesiyim, delegesiyim" diyen işçi arkadaşlar, parti kimliklerini bir tarafa bırakıp sınıf kimliklerini kuşanmak ve işverene karşı kesin tavır almak durumundadırlar. Çakmur'un uyguladığı pek çok politika aynı zamanda işçileri sendikasız bırakmaya yöneliktir. Bunun için işçileri baskı, şiddet ve yıldırma yöntemleriyle zorlayan Çakmur, bir yandan da İzmir halkına dağıttığı "mektup" ile, işçilerle halkın arasına tel örgüler çekmeye çalışmaktadır. Bütün bunlar, belediye işçilerini ve sendikanın mücadele zeminini yok etmek için düşünülen çalışmalardır. Oysa sendika-ve işçilerin çoğunluğu- halen SHP'ye yönelik beklentilerini aşamamak gibi bir atalet içindeler. Demokratik kitle örgütlerinden ve diğer işyerlerinden destek gelmeyişinin en önemli nedeni, belediye işçilerinin ve sendikanın bu desteği organize edememesidir. İkinci derecede önemli neden ise, SHP'ye yönelik beklentilerin yarattığı ataletin demokrat kamuoyuna da hakim oluşudur.

Yaşanan bu süreçte, demokrat kamuoyuna ulaşarak SHP'nin yerel yönetim anlayışının sorgulanması sağlanabilir; belediye işçisinin yaşadığı sorunların kaynaklandığı noktalar anlatılabilirdi. Bu gibi çalışmaları yapmak halen mümkün. Gelinen noktada, SHP'den medet umarak zaman geçiren sendika, işçilerinin ve temsilcilerinin bir kısmını yitirirken, işçiler de bütünlüklü bir tavır alış içine giremediklerinden dolayı işten çıkarılan arkadaşlarına sahip çıkmada eksik kaldılar. Peki işten çıkarmalar bitti mi? Elbetteki hayır. Belediyelerde çalışan işçiler, kendi örgütlülüklerini yaratamadıkça, varolan sendikal örgütlerine sahip çıkamadıkça her zaman işten atılma tehdidi altındadırlar. İşten atılmamak için "partili" olmak yetmez.. Çünkü, partiler de geçicidir. Her seçim sonrasında yeni yönetimin dümen suyuna gitmek bile işten çıkarılmayı önlemeye yetmeyebilir. Belediyelerdeki istihdamın değişmesi için her zaman bazı nedenler öne sürebilirler. İşte bu yüzden belediye işçilerinin gerçek bir iş güvencesine kavuşabilmeleri ancak ve ancak örgütlü olmaktan ve örgütlü davranmaktan geçer. Yerel yönetimlerin idaresine işyeri ve sendika örgütlülüklerinin katılmasından geçer.. Yerel yönetimlerin, işçilerin ve emekçi halkın tüm karar ve uygulamalarına katıldıkları, yönetmeyi öğrendikleri demokratik mevziler haline getirilmesinden geçer.. Bu örgütlü davranışı yaratabilme sürecinde, mevcut sendikal örgütlülüklerde işçilerin söz ve karar sahibi olması için çalışmak mutlaka gereklidir. Bu yapılamadığı takdirde, belediye işçileri için açlık grevleri çözüm getirmeyecektir.

Bütün bunları yapmak için geç kalınmış değil.. Hemen bugünden başlayarak, belediye işçilerinin ve sendikanın, kavgayı sendika binası dışına taşırmaları ve diğer işyerlerinden- işçi sınıfından destek sağlamak için çalışmaları mümkün.. Bu çalışmalar için çeşitli komiteler oluşturmak ve halen çalışmakta olan belediye işçilerinin bu süreci doğru biçimde kavramasını sağlamak gerekli..Bu kavgaya en fazla sahip çıkması gereken gerçek muhataplar, belediye işçilerinin kendileridir.!

Sahibi:Çetin UYGUR, Yazı İşleri Müdürü: Günnur İLHAN, Prof. İsmail Gürkan Cad. 3 / 5 Cağaloğlu - İstanbul Tel:528 16 73 Basıldığı yer: Sonhavadis Matbaası